Departamento de EDUCACIÓN PLÁSTICA, VISUAL E AUDIVISUAL

IES Nº 1 DA ESTRADA

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA Curso 2022-23

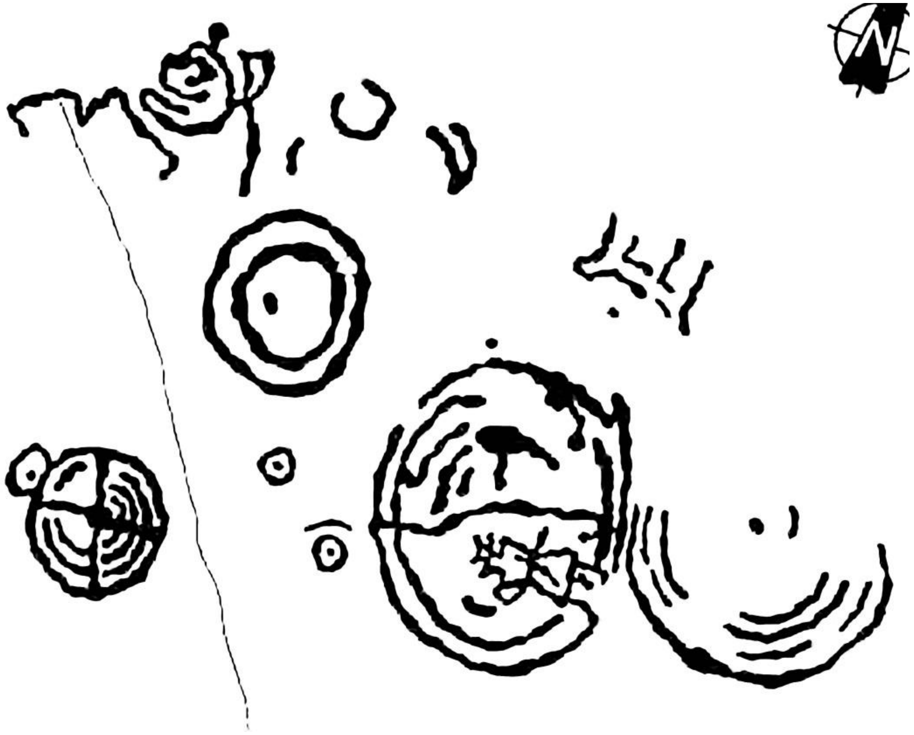

Índice

1. Introdución 3

2. Competencias crave 4

Contribución da materia á adquisición das competencias crave 4

Perfil competencial da materia en 4º ESO 5

3. Concreción dos obxectivos para o curso 13

Obxectivos 4º ESO 13

4. Concreción para cada estándar de aprendizaxe avaliable 16

Temporalización 16

Graos mínimos de consecución dos estándares de aprendizaxe 17

Procedementos e instrumentos de avaliación 18

5. Concrecións metodolóxicas 22

6. Materiais e recursos didácticos que se vaian a utilizar 27

7. Criterios sobre a avaliación e a cualificación 28

Criterios de cualificación 28

Criteros de promoción* *32

8. Indicadores de logro para avaliar o proceso de ensino e a práctica docente 33

9. Organización das actividades de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes 35

10. Deseño da avaliación inicial e medias individuais ou colectivas que se poidan adoptar como consecuancia dos seus resultados 36

11. Medidas de atención á diversidade 38

Adaptacións non significativas 38

Adaptacións significativas 39

12. Concreción dos elementos transversais que se traballarán no curso que corresponda. 40

Educación en valores 40

Contidos comúns transversais entre os distintos departamentos do Centro 42

13. Actividades complementarias programadas 44

Actividades complementarias 44

Actividades extraescolares 45

14. Mecanismos de revisión, de avaliación e de modificación das programacións didácticas en relación cos resultados académicos e procesos de mellora 46

1. Introdución

O IES Nº 1 da Estrada é un centro público dependente da Consellería de Educación da Comunidade Autónoma de Galicia. Está situado na avenida da Piscina no concello da Estrada, e pertence a comarca de Tabeirós-Terra de Montes; ten unha poboación de 21.000 habitantes aproximadamente.

O alumnado do centro ven maioritariamente de zona rural, de ambos sexos distribuídos homoxeneamente e pertencen a familias de nivel socioeconómico e cultural medio-baixo, e cunha colaboración e participación co centro case sempre foi permanente e activa e positiva. Desprázanse diariamente en transporte escolar ao centro, o que limita considerablemente as posibilidades de participación en actividades extraescolares e da súa formación, xa que non poden acceder ás institucións públicas como bibliotecas, actividades de teatro ou cinema, ou a outras actividades culturais e deportivas que se poidan organizar na vila. Ademais tamén limita a organización de actividades fóra do horario lectivo desde o centro porque sempre estamos a expensas do transporte.
O Centro atópase, en xeral, en bo estado, ten dous edificios, un onde se imparten as clases de educación física e outro onde se imparten o resto de materias, están unidos por un patio cuberto. A súa oferta educativa comprende a etapa da ESO.
O alumnado matriculado no IES Nº1 da Estrada neste curso 2022-23 é de 139 alumnos/as; a gran maioría deles utilizan o idioma galego como primeira lingua e case todos viven no rural nas parroquias pertencentes o concello da Estrada. O noso alumnado procede dos seguintes centros adscritos de educación primaria:
CEIP Cabada Vázquez (Codeseda), CEIP Foxo, CEIP Manuel Villar Paramá (Vea), CEIP Plurilingüe de Oca.

No curso académico 2022-23 o IES Nº 1 contará cun total de alumnos/as distribuídos da seguinte maneira:

CURSO	1º			2º			3º			4º		
2022-23	Nº alumnos	Plástica	Horas	Nº alumnos	Plástica	Horas	Nº alumnos	Plástica	Horas	Nº alumnos	Plástica	Horas
A	18	18	2	22	-	-	21	21	2	16	5	3
B	17	17	2	23	-	-	22	22	2	-	-	
TOTAL	35	35	4	45	0	0	43	43	4	-	5	3
			TOTAL ALUMNADO DE EDUCACIÓN PLÁSTICA, VISUAL E AUDIOVISUAL									83
			TOTAL HORAS DE EDUCACIÓN PLÁSTICA, VISUAL E AUDIOVISUAL									11

2. Competencias crave

Contribución da materia á adquisición das competencias crave

A materia «Educación Plástica Visual e Audiovisual» contribúe, especialmente, a adquirir a *competencia en conciencia e expresións culturais*. Nesta etapa ponse o énfases en ampliar o coñecemento dos diferentes códigos artísticos e na utilización das técnicas e os recursos que lles son propios. O alumnado aprende a mirar, ver, observar e percibir, e desde o coñecemento da linguaxe visual, a apreciar os valores estéticos e culturais das producións artísticas. Por outra banda, contribúese a esta competencia cando se experimenta e investiga con diversidade de técnicas plásticas e visuais e ése capaz de expresarse a través da imaxe.

Colabora en gran medida na adquisición da *competencia de sentido da iniciativa e espírito emprendedor*, dado que todo proceso de creación supón converter unha idea nun produto e, por iso, en desenvolver estratexias de planificación, de previsión de recursos, de anticipación e avaliación de resultados. En resumo, sitúa ao alumnado ante un proceso que lle obriga a tomar decisións de xeito autónomo. Todo este proceso, xunto co espírito creativo, a experimentación, a investigación e a autocrítica, fomenta a iniciativa e autonomía persoal.

Esta materia constitúe un bo vehículo para o desenvolvemento da *competencias sociais e cívicas* Naquela medida en que a creación artística supoña un traballo en equipo, se promoverán actitudes de respecto, tolerancia, cooperación, flexibilidade, e contribuirase á adquisición de habilidades sociais. Por outra banda, o traballo con ferramentas propias da linguaxe visual, que inducen ao pensamento creativo e á expresión de emocións, vivencias e ideas, proporciona experiencias directamente relacionadas coa diversidade de respostas ante un mesmo estímulo e a aceptación das diferenzas

Á *competencia para aprender a aprender* contribúese na medida en que se favoreza a reflexión sobre os procesos e experimentación creativa, xa que implica a toma de conciencia das propias capacidades e recursos, así como a aceptación dos propios erros como instrumento de mellora.
A importancia que adquiren no currículo os contidos relativos á contorna audiovisual e multimedia expresa o papel que se outorga a esta materia na adquisición da *competencia en tratamento da información* e en particular ao mundo da imaxe que dita información incorpora.

Ademais, o uso de recursos tecnolóxicos específicos non só supón unha ferramenta potente para a produción de creacións visuais, senón que á súa vez colabora na mellora da *competencia dixital*.

Aprender a desenvolverse con comodidade a través da linguaxe simbólica é obxectivo da materia, así como profundar no coñecemento de aspectos

espaciais da realidade, mediante a xeometría e a representación obxectiva das formas. As capacidades descritas anteriormente contribúen a que o alumnado adquira *competencia matemática*.

Do mesmo xeito, a «Educación Plástica Visual e Audiovisual» contribúe tamén á adquisición das *competencias básicas en ciencia e tecnoloxía* mediante a utilización de procedementos relacionados co método científico, como a observación, a experimentación, o descubrimento, a reflexión e a análise posterior.

Tamén introduce valores de *sustentabilidade* e reciclaxe en canto á utilización de materiais para a creación de obras propias, a análise de obras alleas e a *conservación do patrimonio cultural*.

En canto á *competencia en comunicación lingüística*, toda forma de comunicación posúe uns procedementos comúns, e, como tal, a Educación Plástica e Visual permite facer uso duns recursos específicos para expresar ideas, sentimentos e emocións, á vez que permite integrar a linguaxe plástica e visual con outras linguaxes e, con iso, enriquecer a comunicación.
Nos perfís competenciais da materia inclúense as siglas identificativas das competencias crave a cuxa adquisición contribúese particularmente con cada estándar de aprendizaxe avaliable.

Perfil competencial da materia en 4º ESO

	Educación Plástica, Visual e Audiovisual. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Expresión plástica			
▪ a ▪ c ▪ d ▪ e	▪ B1.1. A linguaxe plástica e visual na creación da composición artística.	▪ B1.1. Realizar composicións creativas, individuais e en grupo, que evidencien as capacidades expresivas da linguaxe plástica e visual, desenvolvendo a creatividade e expresándoa preferentemente coa subxectividade da súa linguaxe persoal ou empregando os códigos, a terminoloxía	▪ EPVAB1.1.1. Realiza composicións artísticas seleccionando e utilizando os elementos da linguaxe plástica e visual.	▪ CCEC

	Educación Plástica, Visual e Audiovisual. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ h		e os procedementos da linguaxe visual e plástica, co fin de enriquecer as súas posibilidades de comunicación.		
▪ a ▪ d ▪ g ▪ n	▪ B1.2. Leis da composición. ▪ B1.3. Leis da composición: movemento, ritmo e liñas de forza. ▪ B1.4. Cor como ferramenta simbólica.	▪ B1.2. Realizar obras plásticas experimentando e utilizando diferentes soportes e técnicas, tanto analóxicas coma dixitais, valorando o esforzo de superación que supón o proceso creativo.	▪ EPVAB1.2.1. Aplica as leis de composición, creando esquemas de movementos e ritmos, empregando os materiais e as técnicas con precisión.	▪ CCEC
			▪ EPVAB1.2.2. Estuda e explica o movemento e as liñas de forza dunha imaxe.	▪ CCEC
			▪ EPVAB1.2.3. Cambia o significado dunha imaxe por medio da cor.	▪ CCEC
▪ b ▪ c ▪ e ▪ g ▪ n	▪ B1.5. Técnicas de expresión gráfico-plásticas. Experimentación con diversos materiais. ▪ B1.6. Interese pola investigación sobre materiais, soportes, técnicas e ferramentas con fins concretos, así como a utilización das tecnoloxías da información nas creación propias. ▪ B1.7. Iniciativa, creatividade e autoesixencia no proceso de produción propio.	▪ B1.3. Elixir os materiais e as técnicas máis axeitadas para elaborar unha composición sobre a base duns obxectivos prefixados e da autoavaliación continua do proceso de realización.	▪ EPVAB1.3.1. Coñece e elixe os materiais máis axeitados para a realización de proxectos artísticos.	▪ CCEC ▪ CSIEE
			▪ EPVAB.1.3.2. Utiliza con propiedade os materiais e os procedementos máis idóneos para representar e expresarse en relación ás linguaxes gráfico-plásticas, mantén o seu espazo de traballo e o seu material en perfecto estado, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades.	▪ CCEC ▪ CSIEE ▪ CAA ▪ CD

	Educación Plástica, Visual e Audiovisual. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ c ▪ e ▪ g ▪ n	▪ B1.8. Seguimento do proceso de creación: bosquexo, proxecto, presentación final e avaliación (reflexión propia e avaliación colectiva). ▪ B1.9. Elaboración de proxectos plásticos de forma cooperativa.	▪ B1.4. Realizar proxectos plásticos que comporten unha organización de forma cooperativa, valorando o traballo en equipo coma fonte de riqueza na creación artística.	▪ EPVAB1.4.1. Entende o proceso de creación artística e as súas fases, e aplícao á produción de proxectos persoais e de grupo.	▪ CSIEE ▪ CCEC
▪ d ▪ f ▪ l ▪ n	▪ B1.10. Lectura e valoración de obras artísticas e imaxes en distintos soportes. ▪ B1.11. Análise de distintas obras de arte situándoas na época, na técnica e no estilo aos que pertencen. Valoración do patrimonio artístico.	▪ B1.5. Recoñecer en obras de arte a utilización de elementos e técnicas de expresión, apreciar os estilos artísticos, valorar o patrimonio artístico e cultural como un medio de comunicación e satisfacción individual e colectiva, e contribuír á súa conservación a través do respecto e divulgación das obras de arte.	▪ EPVAB1.5.1. Explica, empregando unha linguaxe axeitada, o proceso de creación dunha obra artística, e analiza os soportes, os materiais e as técnicas gráfico-plásticas que constitúen a imaxe, así como os seus elementos compositivos.	▪ CSIEE ▪ CCEC
			▪ EPVAB1.5.2. Analiza e le imaxes de obras de arte e sitúaas no período ao que pertencen.	▪ CSIEE ▪ CCEC
	Bloque 2. Debuxo técnico			
▪ b ▪ f ▪ g ▪ n ▪ o	▪ B2.1. Utensilios de debuxo técnico: estudo e manexo. ▪ B2.2. Trazados xeométricos: cuadriláteros, polígonos regulares e división da circunferencia. ▪ B2.3. Tanxencias e enlaces. ▪ B2.4. Aplicación dos procedementos de trazado de cuadriláteros, polígonos, tanxencias e enlaces no deseño de motivos xeométricos.	▪ B2.1. Analizar a configuración de deseños realizados con formas xeométricas planas, creando composicións onde interveñan diversos trazados xeométricos, utilizando con precisión e limpeza os materiais de debuxo técnico.	▪ EPVAB2.1.1. Diferencia o sistema de debuxo descritivo do perceptivo.	▪ CAA ▪ CMCCT
			▪ EPVAB2.1.2. Resolve problemas sinxelos referidos a cuadriláteros e polígonos utilizando con precisión os materiais de debuxo técnico.	▪ CAA ▪ CMCCT
			▪ EPVAB2.1.3. Resolve problemas básicos de tanxencias e	▪ CAA

	Educación Plástica, Visual e Audiovisual. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			enlaces.	▪ CMCCT
			▪ EPVAB2.1.4. Resolve e analiza problemas de configuración de formas xeométricas planas e aplícao á creación de deseños persoais.	▪ CAA ▪ CMCCT
▪ b ▪ f ▪ g ▪ o	▪ B2. 5. Interpretación das pezas a través das súas vistas diédricas. ▪ B2.6. Trazado, medidas e posición correctas das vistas de pezas sinxelas. Liñas vistas e ocultas. Esbozo á man alzada e con utensilios de debuxo técnico. ▪ B2.7. Perspectiva cabaleira. Posición dos eixes e coeficiente de redución. Liñas vistas e ocultas. Rotulaxe. Escalas. ▪ B2.8. Sistema axonométrico: isometría. Posición dos eixes. Liñas vistas e ocultas. Rotulaxe. Escalas. ▪ B2.9. Perspectiva cónica central. ▪ B2.10. Perspectiva cónica oblicua. ▪ B2.11. Análise das posibilidades da posición do punto de vista.	▪ B2.2. Diferenciar e utilizar os sistemas de representación gráfica, recoñecendo a utilidade do debuxo de representación obxectiva no ámbito das artes, a arquitectura, o deseño e a enxeñaría.	▪ EPVAB2.2.1. Visualiza formas tridimensionais definidas polas súas vistas principais.	▪ CAA ▪ CMCCT
			▪ EPVAB2.2.2. Debuxa as vistas (alzado, planta e perfil) de figuras tridimensionais sinxelas.	▪ CAA ▪ CMCCT
			▪ EPVAB2.2.3. Debuxa perspectivas de formas tridimensionais, utilizando e seleccionando o sistema de representación máis axeitado.	▪ CAA ▪ CMCCT
			▪ EPVAB2.2.4. Realiza perspectivas cónicas frontais e oblicuas, elixindo o punto de vista máis adecuado.	▪ CAA ▪ CMCCT
▪ b ▪ e ▪ i	▪ B2.12. Debuxo asistido por computador. Trazado de pezas planas e tridimensionais sinxelas.	▪ B2.3. Utilizar programas de debuxo por computador para construír trazados xeométricos e pezas sinxelas nos sistemas de representación.	▪ EPVAB2.3.1. Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para a creación de deseños xeométricos sinxelos.	▪ CAA ▪ CMCCT

	Educación Plástica, Visual e Audiovisual. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ o				
	Bloque 3. Fundamentos do deseño			
▪ a ▪ c ▪ d ▪ f ▪ h ▪ l	▪ B3.1. Análise das linguaxes visuais cotiás (arte, deseño, publicidade, etc.). ▪ B3. 2. Fases do proceso de deseño. ▪ B3.3. Análise da estética e a funcionalidade do deseño industrial de obxectos. ▪ B3.4. Análise da estética e funcionalidade do feísmo arquitectónico.	▪ B3.1. Percibir e interpretar criticamente as imaxes e as formas do seu ámbito cultural, con sensibilidade cara ás súas calidades plásticas, estéticas e funcionais, e apreciando o proceso de creación artística, en obras propias e alleas, e distinguir e valorar as súas fases.	▪ EPVAB3.1.1. Coñece os elementos e as finalidades da comunicación visual.	▪ CSIEE ▪ CCEC
			▪ EPVAB3.1.2. Observa e analiza os obxectos do contorno na súa vertente estética, de funcionalidade e de utilidade, utilizando a linguaxe visual e verbal.	▪ CCEC
▪ c ▪ e ▪ g ▪ i	▪ B3.5. Campos de aplicación do deseño.	▪ B3.2. Identificar os elementos que forman a estrutura da linguaxe do deseño.	▪ EPVAB3 2.1. Identifica e clasifica obxectos en función da familia ou a rama do deseño.	▪ CSIEE ▪ CCEC
▪ b ▪ e ▪ f ▪ i	▪ B3.6. Deseño de composicións modulares utilizando trazados xeométricos. ▪ B3.7. Compoñentes da imaxe corporativa: nome, cor, tipografía, logotipo, deseño, etc. ▪ B3.8. Secuenciación e elaboración de proxectos creativos adaptados ás áreas do deseño.	▪ B3.3. Realizar composicións creativas que evidencien as calidades técnicas e expresivas da linguaxe do deseño adaptándoas ás áreas, e valorando o traballo en equipo para a creación de ideas orixinais.	▪ EPVAB3.3.1. Realiza distintos tipos de deseño e composicións modulares utilizando as formas xeométricas básicas, estudando a organización do plano e do espazo.	▪ CSIEE ▪ CCEC
			▪ EPVAB3.3.2. Coñece e planifica as fases de realización da imaxe corporativa dunha empresa.	▪ CSIEE

	Educación Plástica, Visual e Audiovisual. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	▪ B3.9. Informática ao servizo dos proxectos de deseño. ▪ B3.10. Planificación dun proxecto artístico.			▪ CCEC
			▪ EPVAB3.3.3. Realiza composicións creativas e funcionais adaptándoas ás áreas do deseño, valorando o traballo organizado e secuenciado na realización de calquera proxecto, así como a exactitude, a orde e a limpeza nas representacións gráficas.	▪ CSIEE ▪ CCEC
			▪ EPVAB3.3.4. Utiliza as novas tecnoloxías da información e da comunicación para levar a cabo os seus propios proxectos artísticos de deseño.	▪ CD ▪ CSIEE ▪ CCEC
			▪ EPVAB3.3.5. Planifica os pasos na realización de proxectos artísticos e respecta o realizado por compañeiros e compañeiras.	▪ CSIEE ▪ CCEC
	Bloque 4. Linguaxe audiovisual e multimedia			
▪ a ▪ h ▪ n ▪ ñ	▪ B4.1. Tipos de planos cinematográficos. Análise dos factores expresivos e a súa simboloxía. ▪ B4.2. Realización dun storyboard.	▪ B4.1. Identificar os elementos que forman a estrutura narrativa e expresiva básica da linguaxe audiovisual e multimedia, e describir correctamente os pasos necesarios para a produción dunha mensaxe audiovisual, e valorando o labor de equipo.	▪ EPVAB4.1.1. Analiza os tipos de plano que aparecen en películas cinematográficas, valorando os seus factores expresivos.	▪ CD ▪ CSIEE ▪ CCEC
			▪ EPVAB4.1.2. Realiza un storyboard a modo de guión para a secuencia dunha película.	▪ CSIEE

	Educación Plástica, Visual e Audiovisual. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ e ▪ l ▪ n ▪ o	▪ B4.3. Estudo de planos, angulacións e movementos de cámara no cine. ▪ B4.4. Criterios estéticos na elaboración de fotografías. ▪ B4.5. Finalidade expresiva das imaxes fotoxornalísticas.	▪ B4.2. Recoñecer os elementos que integran as linguaxes audiovisuais e as súas finalidades	▪ EPVAB4.2.1. Ve películas cinematográficas nas que identifica e analiza os planos, as angulacións e os movementos de cámara.	▪ CD ▪ CSIEE ▪ CCEC
			▪ EPVAB.4.2.2. Analiza e realiza fotografías, tendo en conta criterios estéticos.	▪ CD ▪ CSIEE ▪ CCEC
			▪ EPVAB4.2.3. Compila imaxes de prensa e analiza as súas finalidades.	▪ CD ▪ CSIEE ▪ CCEC
▪ a ▪ e ▪ f ▪ g	▪ B4.6. Creación dixital de imaxes. ▪ B4.7. Deseño dun proxecto publicitario. ▪ B4.8. Desenvolvemento dun proxecto persoal.	▪ B4.3. Realizar composicións creativas a partir de códigos utilizados en cada linguaxe audiovisual, amosando interese polos avances tecnolóxicos vinculados a estas linguaxes.	▪ EPVAB4.3.1. Elabora imaxes dixitais utilizando programas de debuxo por computador.	▪ CD ▪ CSIEE ▪ CCEC
			▪ EPVAB4.3.2. Proxecta un deseño publicitario utilizando os elementos da linguaxe gráfico-plástica.	▪ CD ▪ CSIEE ▪ CCEC
			▪ EPVAB4.3.3. Realiza un proxecto persoal seguindo o esquema do proceso de creación.	▪ CAA ▪ CD ▪ CSIEE ▪ CCEC

	Educación Plástica, Visual e Audiovisual. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ a ▪ c ▪ d ▪ f ▪ h ▪ n ▪ o	▪ B4.9. Análise crítica da linguaxe publicitaria.	▪ B4.4. Amosar unha actitude crítica ante as necesidades de consumo creadas pola publicidade, rexeitando os elementos desta que supoñan discriminación sexual, social ou racial.	▪ EPVAB4.4.1. Analiza elementos publicitarios cunha actitude crítica desde o coñecemento dos elementos que os compoñen.	▪ CD ▪ CSIEE ▪ CCEC

3. Concreción dos obxectivos para o curso

Obxectivos 4º ESO

1. Observar e analizar as formas na natureza e en reproducións artísticas, diferenciando entre obxectivo e suxetivo e valorar a obra de artistas que utilizan as formas naturais nas súas creacións plásticas.

2. Reproducir formas naturais en creacións artísticas de forma libre.

3. Coñecer a importancia da realización dun esquema previo ao realizar unha produción e a aplicación de as leis da composición.

4. Apreciar e coñecer los distintos estilos artísticos. Valorar o patrimonio artístico e cultural como un medio de comunicación e desfrute individual e colectivo.

5. Observar e analizar diferentes paisaxes urbanos e realizar composicións artísticas de paisaxes, tendo en conta as leis da composición, así como los elementos visuais e as técnicas mais adecuados.

6. Coñecer e identificar los principais elementos da perspectiva cónica na representación de paisaxes.

7. Valorar a aportación de as cidades e as súas representacións en los distintos períodos ao patrimonio cultural e artístico.

8. Observar e analizar a estrutura, o movemento e los xestos do rostro na figura humana.

9. Identificar as formas, a proporción e a expresividade nas representacións plásticas da figura humana.

10. Representar a figura humana segundo diversas intencións expresivas o finalidades.

11. Recoñecer e valorar a representación da figura humana no arte.

12. Identificar as características básicas da imaxe dixital, coñecendo e manexando programas informáticos básicos para a aplicación de elementos da expresión plástica en creacións dixitais e mostrar interese por los avances tecnolóxicos vinculados ao linguaxe audiovisual.

13. Recoñecer as posibilidades da imaxe dixital como medio de produción de obras artísticas, educativas, de deseño, etc., e identificar as súas posibilidades de modificación, distribución e aplicación.

14. Coñecer los inicios da historia e a evolución da fotografía, así como fotógrafos destacados da historia.

15. Coñecer e manexar as cámaras fotográficas dixitais e as súas funcións.

16. Recoñecer los principais xéneros fotográficos: publicitario, de natureza, científico e médico, de arquitectura e paisaxe e de prensa.

17. Desenvolver unha mirada crítica para analizar imaxes realizadas con técnicas clásicas e actuais.

18. Coñecer a evolución histórica e tecnolóxica do arte cinematográfico e los diferentes xéneros.

19. Identificar e describir los elementos básicos do linguaxe cinematográfico e as súas valores expresivos.

20. Aplicar o linguaxe audiovisual a diferentes intencións comunicativas.

21. Identificar as características dos diferentes medios de comunicación: publicidade, prensa e radio, e analizalas de maneira crítica.

22. Valorar a importancia do deseño no mundo actual e diferenciar los posibles campos de aplicación.

23. Identificar e analizar as características funcionais do deseño.

24. Describir e aplicar a expresividade dos elementos plásticos no deseño, utilizando formas xeométricas básicas e estruturas modulares.

25. Recoñecer e valorar los diferentes campos do deseño gráfico: imaxe corporativa, comunicación visual, deseño editorial, etc.

26. Aplicar los elementos e as destrezas plásticas para transmitir ideas mediante deseños gráficos.

27. Identificar elementos propios da representación xeométrica en obras artísticas e deseños, e aplicalos nas súas creacións.

28. Ser crítico coa información difundida por los mensaxes publicitarios en calquera soporte.

29. Distinguir los elementos do deseño publicitario e los diversos soportes: papel, televisión, páganas web, etc.

30. Crear deseños con fines publicitarios destinados á sociedade actual e baseados en elementos plásticos coñecidos.

31. Coñecer as posibilidades do campo do deseño por ordenador.

32. Practicar as destrezas dixitais para a creación e a transformación de imaxes fixas por ordenador.

33. Manexar as posibilidades de programas sinxelos de tratamento de imaxes e programas de animación.

34. Distinguir e identificar los diferentes tipos de proxección e los sistemas de representación espacial: sistema diédrico, sistema axonométrico, perspectiva cabaleira e perspectiva cónica.

35. Representar sólidos en los sistemas diédrico e axonométrico, e cabaleira.

36. Diferenciar a perspectiva cónica frontal da oblicua.

37. Representar en perspectiva cónica figuras en diédrico.

38. Coñecer e valorar o deseño industrial e as súas aplicacións, así como realizar os seus propios deseños.

39. Valorar a importancia da normalización, as escalas e as acotacións no deseño industrial.

40. Aplicar los coñecementos do sistema diédrico na realización de croques de pezas sinxelas.

4. Concreción para cada estándar de aprendizaxe avaliable

Temporalización

Organización en UNIDADES DIDÁCTICAS e TEMPORALIZACIÓN en 4º E.S.O.

Estes obxectivos agrúpanse en 12 unidades didácticas e concrétanse na programación de aula:

AVALIACIÓN	UNIDADE	TEMA	TEMPORALIZACIÓN
1ª	4. 1. 1.	A composición	15
	4. 1. 2.	Proceso creativo e Técnicas de expresión plástica	22
2ª	4. 2. 3	Trazados xeométricos, polígonos e tanxencias	18
	4. 2. 4.	Sistemas de representación espacial	8
	4. 2. 5.	Deseño asistido por ordenador	6
3ª	4. 3. 6.	Linguaxe audiovisual e mulimedia	33
	4. 3. 7.	Fundamentos do deseño	12
		Total	**102 sesións**

Graos mínimos de consecución dos estándares de aprendizaxe

Os estándares de aprendizaxe son especificacións dos criterios de avaliación que permiten definir os resultados de aprendizaxe e que concretan o que o alumnado debe saber, comprender e saber facer en cada disciplina. Deben ser observables, medibles e avaliables, e permitir graduar o rendemento ou logro alcanzado.
Na seguinte táboa figuran os estándares de aprendizaxe coa súa temporalización e o grao mínimo de consecución.

O grao de consecución valorárase nunha escala de 1 a 3 co seguinte significado:

1: EN VÍAS DE ADQUISICIÓN

2: ADQUIRIDO

3: AVANZADO

º E-S.O. - BLOQUE 4: LINGUAXE AUDIOVISUAL E MULTIMEDIA					
ESTÁNDARES DE APRENDIZAJE AVALIABLES	TEMPORALIZACIÓN POR AVALIACIÓNS			GRADO MÍNIMO de CONSECUCIÓN	INSTRUMENTOS de AVALIACIÓN
	1ª AVA.	2ª AVA.	3ª AVA		
1.1. Analiza os tipos de plano que aparecen en distintas películas cinematográficas valorando os seus factores expresivos.	X	X	X	3	Observación directa, Diario de Clase, Realización de Traballos
1.2. Realiza un storyboard a modo de guión para a secuencia dunha película.	X		X	2	Realización de Traballos
2.1. Ve películas cinematográficas nas que identifica e analiza os planos, as angulacións e los movementos de cámara.	X			2	Realización de Traballos
2.2. Analiza e realiza diferentes fotografías, tendo en conta diversos criterios estéticos.	X	X	X	3	Realización de Traballos
2.3. Recompila diferentes imaxes de prensa analizando súas finalidades.			X	1	Realización de Traballos
3.1. Elabora imaxes dixitais utilizando distintos programas de debuxo por ordenador.	X		X	2	Realización de Traballos

3.2. Proxecta un deseño publicitario utilizando los distintos elementos do linguaxe gráfico-plástico.			X	2	Realización de Traballos
3.3. Realiza, seguindo o esquema do proceso de creación, un proxecto persoal.			X	2	Realización de Traballos

Procedementos e instrumentos de avaliación

A avaliación céntrase no proceso de ensino, sendo de carácter formativo. Os criterios de avaliación establecen o grao de aprendizaxe que se espera que alcancen os alumnos respecto das capacidades sinaladas nos obxectivos. O nivel de cumprimento destes obxectivos en relación cos criterios de avaliación fixados non debe ser medido de forma mecánica, senón con flexibilidade, tendo en conta a situación do alumno, as súas características e posibilidades.

- **Avaliación Obxectiva**

Mediante procedementos de Experimentación, utilizaremos Instrumentos como: cuestionarios, test, entrevistas persoais e probas de execución.

- **Avaliación Subxectiva**

Mediante procedementos de observación, utilizaremos instrumentos como: rexistros e diarios ou informes (caderno_do profesor), listas de control e escalas de clasificación ou puntuación. A aplicación da Avaliación Subxectiva require unha minuciosa avaliación inicial, tratando de coñecer dende un primeiro momento, o punto de partida de cada alumno/a e así poder valorar os progresos persoais logrados ao longo do proceso.

Nas primeiras semanas do curso, infórmase ao alumnado dos obxectivos a alcanzar e contidos a tratar, tamén será informado constantemente do seu nivel, obxectivos, progresos e logros alcanzados así como das posibles modificacións a realizar mediante distintos tipos de control (avaliación inicial, formativa e sumativa).

Ao comezo de cada curso escolar realizarase unha avaliación inicial para comprobar o grao de desenvolvemento das competencias básicas. A devandita análise realizarase tamén en cada unha das sesións de avaliación do curso.

MOMENTO	**Características**	**Relación co proceso ensinanza - aprendizaxe**
INICIAL	Realízase ao principio do curso, para orientar sobre la programación, metodoloxía a utilizar, organización da aula, actividades recomendadas, etc.	Afectará mais directamente ás primeiras fases do proceso: diagnóstico das condicións previas e formulación dos obxectivos.
CONTÍNUA FORMATIVA	- Valora o desenvolvemento do proceso de ensinanza-aprendizaxe ao longo do mesmo - Orienta as diferentes modificacións que se deben realizar en función da evolución de cada alumno e do grupo. - Ten en conta a incidencia da acción docente.	Aplícase ao núcleo do proceso de aprendizaxe: obxectivos, estratexias didácticas e accións que fan posible o seu desenvolvemento.
FINAL SUMATIVA	- Consiste na síntese da avaliación continua e constata como se realizou todo o proceso. - Amosa a situación final do proceso. - Permite orientar as modificacións necesarias no proxecto curricular e a planificación de novas secuencias de ensinanza-aprendizaxe	Xestiona os resultados unha vez concluído o proceso e trata de relacionar as carencias e as necesidades detectadas na fase de diagnostico das condicións previas.

INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

- ✓ Probas de execución: esixen que o alumno realice unha tarefa poñendo de manifesto tanto os contidos como os procedementos que se queren medir. Neste tipo de probas hai que atender non só ao resultado, senón tamén á destreza da realización, o manexo do material, a rapidez, etc. e a cada unha das etapas do cumprimento da tarefa. Dentro destas probas de execución encontrámonos con:

- ✓ Exercicios técnicos: que serven para verificar a destreza e a capacidade para a resolución de problemas.

- ✓ Listado progresivo de tarefas: consisten en fichas de tarefas, que os alumnos van realizando no seu proceso de aprendizaxe.

- ✓ Probas escritas: buscan obter información do que o alumno coñece e comprende sobre os contidos que se están a traballar; sobre os conceptos da unidade didáctica que se está impartindo a través de exames e controis teóricos.

- ✓ Probas tipo Test sobre os contidos que se están a traballar.

- ✓ Diario e observación de clase: onde se fai unha breve descrición dalgún comportamento que puidese parecer importante para a avaliación. Anótanse diversos acontecementos que parecen ser significativos para o profesor.

- ✓ Traballos en grupo. Ademais dos contidos, terase en conta a capacidade de organización, coordinación e resolución de problemas en grupo

- ✓ Comentarios críticos sobre os contidos da Unidade Didáctica que se está a traballar.

	Instrumentos de Avaliación	**Porcentaxe na nota final**
1º Avaliación	Criterios conceptuais: 40 % Criterios Actitudinais: 20 % Criterios Procedimentais: 40 %	33%
2º Avaliación	Criterios conceptuais: 40 % Criterios Actitudinais: 20 % Criterios Procedimentais: 40 %	33%
3º Avaliación	Criterios conceptuais: 40 % Criterios Actitudinais: 20 % Criterios Procedimentais: 40 %	33%
Plan de recuperación de materia pendente	Avaliación de seguimento de traballos durante o curso: 100 %	100%

5. Concrecións metodolóxicas

As liñas metodolóxicas xerais son as indicadas para toda a etapa. Dun xeito global a metodoloxía procurará ser dinámica e para iso complementará a exposición oral do docente co uso de tecnolóxicas da información e comunicación. Procurarase o emprego de cámaras fotográficas, tablets, ordenadores e móbiles, e con material típico das técnicas artísticas como proxector de transparencias, tórculo de gravado, cabaletes, etc. Asemade procurarase motivar ao alumnado mediante a visualización e creación de produtos audiovisuais: animación, películas, cortos, fotografía, etc. na pantalla do aula. Lles ensinaremos técnicas construtivas tridimensionais para realizar fisicamente obras en tres dimensións. Os estimularemos para que acudan o cine, vexan exposicións e promoveremos debates que favorezan a participación oral, a toma de decisións e a implicación coa realidade plástica e audiovisual. Incidirase no traballo creativo e de produción plástica cunha intencionalidade artística. Incidirase na realización de análises sinxelos e dirixidos para obter conclusións, causas e consecuencias dos proxectos de educación plástica feitos na aula ou fora do centro. O docente prestará atención o traballo diario no caderno de clase onde se anotarán indicacións, esquemas, cadros comparativos, vocabulario específico e exercicios e polo que resulta esencial a súa ordenación e boa presentación.

No desenvolvemento das tarefas pódense empregar diversas estratexias metodolóxicas:

- Coñecer, antes de comezar, as ideas previas, as dificultades de aprendizaxe do alumnado e os recursos dispoñibles.
- Introducir de xeito xeral o alumno na unidade, anticipando as tarefas previstas e os materiais necesarios para o desenvolvemento desta.
- Realizar exposicións (tanto por parte do profesor coma dos alumnos) utilizando diferentes soportes e incidindo no uso da imaxe e na expresión multimedia (oral, visual e outras).
- Complementar a lectura audiovisual coa busca de información e a reflexión tanto individual como en grupo.
- Fomentar a realización de esquemas ou mapas visuais do que se coñece e do que se quere coñecer, así como dos procesos de traballo tanto individuais como por medio de dinámicas grupais.
- Fomentar a exposición e posta en común, tanto na clase como fóra dela.
- Realizar visitas extraescolares ou invitar personaxes de interese á aula.

Na práctica educativa temos que ter presente:

- A necesidade de partir do nivel de desenrolo do alumnado.
- A necesidade de asegurar a construción de aprendizaxes significativos.

E tres son as liñas maestras que neste proceso pódense influenciar e modificar unhas as outras:

- Enseñanza o Método Repetitivo: Por exemplo a disciplina artística na que a práctica guiada o longo do tempo favorece a maestría técnica do alumno.

- Enseñanza o Método Expositivo: O alumno o finalizar o proxecto expón os pasos que tivo que atravesar para chegar o resultado final, as técnicas que utilizou, os artistas, medios que consultou…ensina o resto da clase o material auxiliar, impresións, fotocopias, libros, fotos, videos, etc. que consultou.

- Enseñanza o Método por Descubrimento: O alumno experimenta con distintos medios o modo de chegar a obter un resultado final plástico, visual e audiovisual. Profesor e alumno participan na construción da organización do coñecemento.

  Manexando estos tres liñas, aplicaremos:

  - As TAREFAS INDIVIDUAIS (ejercizos de xeometría por exemplo),
  - a EXPLICACIÓN ORAL e
  - TRABALLO POR PROXECTOS

Para fomentar o aprendizaxe cooperativo de modo grupal e individual (proxecto individual). No traballo por proxectos os grupos serán como máximo de 5 alumnos e a técnica será a da mesa redonda onde se repartirán os roles os integrantes do grupo, procurando que pasen todos nalgún momento do curso por roles distintos dentro do mesmo grupo ou doutro distinto. Proporemos a tarefa coma un "produto final" (película, corto, instalación artística, obra pictórica e escultura, maqueta, exposición fotográfica, etc…). Promoveremos o éxito de todos e a autoavaliación do grupo unha vez exposta o resto da clase o resultado do seu esforzo. Esta técnica favorece a titoría interpares axudándose entre eles. O papel do profesor como mediador no aprendizaxe dos grupos, realizando exposición orais, motivándoos e dirixíndoos cara o resultado final, intervindo o mínimo posible cando sexa necesario para favorecer os aprendizaxes por descubrimento como xa vimos anteriormente. Explicaranse unhas normas básicas de funcionamento e dedicarase o tempo necesario a asegurar que se asuman e se convertan en hábito. Por exemplo nas prácticas de taller buscaremos que, mediante o diálogo, o alumnado participantes vaian comprendendo que hai sutís decisións que afectan ao sentido da obra e o modifican. Dado que todo acto creativo é extremadamente complexo, requírese de distintos enfoques para ir descubrindo as razóns das decisións que imos tomando no proceso; por iso indagaremos sobre o sentido das nosas ideas estéticas, e as intencións conceptuais destas e as cargas emocionais que impulsan o acto creador.
Desenvolverase a capacidade creadora nas experiencias dos traballos dos alumnos. Para iso protexerase a expresión individual e estimularanse a iniciativa e a espontaneidade. Esta é un ensino activo con respostas inmediatas onde o alumno debe buscar solucións no canto de esperar a resposta do profesor.

A concreción dos principios plasmarase na procura sistemática da construción de procedementos do seguinte tipo:

▪ Análise e clasificación de linguaxes visuais da contorna.

▪ Identificación e comparación de texturas da contorna.

▪ Descricións, comparacións e representación de formas.

▪ Diferenciacións e representacións de matices.

▪ Recoñecemento e utilización de distintos soportes e técnicas.

Utilizaranse varios métodos didácticos mesturados:

- Interrogativo: preguntar frecuentemente aos alumnos conforme avanzamos no desenvolvemento de cada unidade. É unha boa forma de coñecer o punto de partida e animarlles a participar.

- Indutivo: partindo da análise de fenómenos ou manifestacións particulares, chegamos á xeneralización.

- Dedutivo: aplicar a fenómenos concretos proposicións de carácter xeral.

- Investigativo: propiciar procesos de procura e elaboración de informacións para favorecer a construción de novos coñecementos.

- Dialéctico: chegar a conclusións tras sucesivas fases de análises e sínteses entre todos.

AGRUPAMENTOS DO ALUMNADO

Poderanse realizar diferentes variantes de agrupamentos, en función das necesidades que suscite a resposta á diversidade e necesidades dos alumnos, e á heteroxeneidade das actividades de ensino/aprendizaxe.

Así, partindo do agrupamento máis común (*grupo-clase*), e combinado co *traballo individual*, acudirase ao *pequeno grupo* cando se queira buscar o reforzo para os

alumnos cun ritmo de aprendizaxe máis lenta ou a ampliación para aqueles que mostren un ritmo de aprendizaxe máis rápida; aos *grupos flexibles* cando así o requiran as actividades concretas ou cando se busque a constitución de *equipos de traballo* nos que o nivel de coñecemento dos seus membros sexa diferente pero exista coincidencia en canto a intereses; ou á *constitución de talleres*, que darán resposta a diferentes motivacións. En calquera caso, cada profesor decidirá, á vista das peculiaridades e necesidades concretas dos seus alumnos, o tipo de agrupamento que considere máis operativo.

ORGANIZACIÓN DO ESPAZO

O espazo deberá organizarse en condicións básicas de accesibilidade e non discriminación necesarias para garantir a participación de todos os alumnos nas actividades do aula e do centro. Dita organización irá en función dos distintos tipos de actividades que se poden levar a cabo:

ESPAZO	ESPECIFIC ACIÓNS
Dentro do aula	- Se poderán adoptar disposicións espaciais diversas.
Fora do aula	- Biblioteca. - Sala de audiovisuais. - Sala de informática. - Salón de actos. - Patio cuberto do Instituto
Fora do centro	- Visitas e actos culturais na localidade. - Visitas e actos culturais fora da localidade.

6. Materiais e recursos didácticos que se vaian a utilizar

Entre os recursos didácticos resinamos como principais:

Recursos online propios da Aula de Plástica

- **Web da aula**, donde colgamos os contidos do curso e ademais usamos como ferramenta para compartir actividades e os contidos que elaboramos: “plástica en clase”
- Aula Virtual do IES Nº1

Ferramentas TIC:

- Distintas páxinas online donde elaboramos, depositamos e/o compartimos contidos, recursos ou mesmo o material que elaboramos
- Cámaras dixitais de vídeo e fotografía
- Equipo informático con programas de tratamento de texto, de imaxes, de deseño gráfico, de deseño asistido(CAD), de acceso a internet e aos medios publicitarios e audiovisuais ...

A explicación directa, aínda que se vela porque os propios alumnos vaian progresando no seu autoaprendizaxe.

Apoio en libros de texto para o alumnado e bibliografía de consulta para os membros do Departamento de Debuxo.

Apoio en medios interactivos virtuais proporcionados polas redes de contornas informáticas, que permitan, entre outras, a interacción profesor-alumno de xeito individualizado.

Apoio en **imaxes** de distintos soportes:

- Láminas de arte.
- Imaxes fotográficas
- Imaxes infografías
- Imaxes proxectadas ...

- Modelos varios de escaiola, xarróns de barro e cerámica, entre outros, para debuxo do natural.
- Sólidos básicos en madeira e plástico e pezas industriais para fundamentar esbozos acoutados e representacións en debuxo técnico.
- Empregaranse figuras xeométricas tridimensionais e planas para facilitar a comprensión espacial dos corpos xeométricos.

Útiles e ferramentas propias da materia:

- Blocs de debuxo.
- Lapices de distinta dureza, lápises de cores, rotuladores, ceras, acuarelas...
- Material de debuxo para trazados xeométricos (regra, compás…).
- Papel de todos os tipos, cartolinas, cartón...
- Instrumentos de modelaxe e material para realizar obras plásticas tridimensionais (plastilina, barro, escaiola...)
- Utilización de material para reciclaxe con fins estéticos e para sensibilizar ao alumnado sobre as consecuencias dun mundo baseado no consumo.

7. Criterios sobre a avaliación e a cualificación

Criterios de cualificación

A avaliación do proceso de aprendizaxe dos alumnos debe ser integradora, e por iso, ha de terse en conta, desde todas e cada unha das materias, a consecución dos obxectivos establecidos para a etapa e do desenvolvemento das competencias correspondentes. Con todo, o carácter integrador da avaliación non impedirá que o profesorado realice de xeito diferenciado a avaliación de cada materia tendo en conta os criterios de avaliación e os estándares de aprendizaxes avaliables de cada unha delas. Xa que logo, ao termino de cada curso valorarase o progreso global do alumno en cada materia, no marco da avaliación continua levado a cabo

Cualificación nas Unidades Didácticas:

Os instrumentos dos que dispoñemos para valorar estes contidos son:

Contidos conceptuais

Realización de traballos e exames propostos en cada avaliación que estarán relacionados cos aspectos teóricos, probas de cuestionarios e probas tipo test. e maioritariamente exercicios prácticos (láminas e proxectos).

Contidos procedimentais

Por medio de probas de execución e escalas de puntuación; a valoración farase individualmente, se ben poderán realizar algún traballo en grupos. Son as probas mais numerosas debido ao enfoque eminentemente práctico da materia.

Contidos actitudinais

Valórase o grado de participación activa nas propostas, a propia motivación na realización dos traballos individuais e en grupo, a puntualidade na entrega, o esforzo persoal, o interese por la materia, a colaboración cos compañeiros e no grupo, o coidado e uso do material, tanto o propio como o da clase. Esta valoración farémola mediante observación subxectiva e directa, así como a través dos rexistros diarios no caderno do profesor.

Para superar a Unidade Didáctica será necesario puntuar por enriba do 50% en conceptos e 50% no resto en actitude e procedementos.

Aprendizaxe Contidos	Conceptuais	Actitudinais	Procedimentais
Consideración en Cualificación	**40 %**	**20 %**	**40 %**

As porcentaxes anteriores aplicaranse sempre tendo en conta que os alumnos necesitan obter 5 puntos para superar a materia.

As actividades prácticas axustaranse sempre ás normas prefixadas polo profesor e entregaranse na data proposta. A este efecto, pódese establecer un sistema de descontos na nota, en función da causa do atraso.

Segundo o tipo de actividades, valoraráse:

1. Concordancia e adecuación cos contidos a traballar.
2. Materialización dos conceptos teóricos adquiridos.
3. Creatividade e orixinalidade.
4. Acabado e presentación
5. Entrega na data acordada e polo procedemento que se lle indique para cada exercizo .
6. Dificultade e esforzo.
7. Grado de coñecemento das técnicas.

8. Coidado e uso do material didáctico.
9. Afán de superación do alumno/a
10. Poderanse realizar exercicios teóricos tendo en conta o coñecemento e dominio da linguaxe específica.
11. Precisión nas execucións dos trazados.
12. Os recursos empregados o e a carga simbólica coas que se presenten
13. Os exercicios teóricos poderán consistir en controles, esquemas…

O alumnado que non poida realizar as tarefas prácticas de forma permanente elaboraráselles unha Adaptación do Currículo (ACI).

Na valoración dos traballos terase en conta:

- ✓ Que foran feitos integramente no aula de plástica e que respondan as pautas marcadas polo profesor.
- ✓ Que se adecúan aos contidos e pautas indicadas polo profesor
- ✓ O grado de dificultade
- ✓ O progreso do alumno/a
- ✓ O grado de implicación do alumno/a na realización do proxecto a desenvolver
- ✓ A execución e limpeza do traballo

Probas Escritas

Na realización de probas escritas para acadar o grado de suficiencia haberá que responder, aínda que non sexa correctamente, a un mínimo do 75% do cuestionario da proba.

Traballos Voluntarios

Como este Departamento entende que a materia de EPVeA é eminentemente práctica, para fomentar a presentación de exercizos, en cada proxecto ou traballo requirido, o alumnado poderá presentar de maneira xeralizada, un segundo exercicio ou traballo voluntario. A cualificación obtida será a mais alta acadada de entre as 2 probas. É dicir, non se fai media e puntúa a mais alta.

Recuperación dun traballos suspenso

De maneira xeralizada, cando un alumno/a non supera unha unidade didáctica, ten unha semana de prazo (dende que recibe a cualificación) para presentar un segundo exercicio de recuperación dos contidos ou proxectos proposto e non superados. A recuperación valorarase cos mesmos instrumentos da avaliación sumativa.

Traballos presentados fora do prazo indicado

Se un alumno ou alumna non presenta un traballo no tempo indicado, cada día que teña clase de plástica e aínda non entregue o exercicio correspondente será gravado na cualificación do mesmo con 1 punto menos.

Recuperación de traballos non presentados

Para recuperar un exercicio ou proxecto non presentado, o alumno/a deberá presentar 2 traballos sobre o tema e recuperar ambos. Enténdese que un corresponde co traballo que tiña que presentar no seu tempo e o segundo, coa súa recuperación.

Cualificación a Avaliación

Será o resultado da media ponderada das cualificacións dos traballos realizados nese trimestre das Unidades Didácticas correspondentes. A media ponderada establecese atendendo ao peso de cada traballo no total dos traballos entregados e establecida nas rúbricas correspondentes.

Redondeo de cualificacións

O Departamento establece conceder ao alumno a cualificación numérica inmediatamente superior cando se obteñan 5 ou máis décimas (exemplo: 5,6 = 6) e a cualificación inmediatamente inferior cando se obteñan 4 ou menos décimas (exemplo: 5,4 = 5).

Avaliación ordinaria

Será necesario alcanzar unha avaliación positiva na media dos contidos conceptuais, procedimentais e actitudinais. A nota final obterase coa media aritmética das tres avaliacións, podéndose ponderar para estimular a progresión do alumno, da seguinte forma: 33% a primeira avaliación, 33% a segunda e 33% a terceira avaliación.

Cualificación final do curso

Para superar a materia é obrigatorio a presentación un mínimo do 80% das láminas ou traballos de carácter práctico, plástico e audiovisual sinalados polo profesor durante todo o curso.

- ✓ Todo/a alumno/a cunha avaliación non superada, deberá realizar actividades de reforzo dos contidos non superados (traballo monográfico ou proba de execución).

- ✓ Todo/a alumno/a con dúas avaliacións non superadas e cunha actitude favorable necesitará realizar actividades de reforzo e/ou superar unha proba adicional ou tarefas complementarias para aprobar.

- ✓ O/a alumno/a que teña tres avaliacións non superadas obterá unha cualificación máxima de 4 na convocatoria ordinaria de Xuño.

Para o alumnado con cualificación negativa, poderase elaborar un informe individualizado no que consten os obxectivos non alcanzados e proporanse actividades para a súa recuperación.

Criteros de promoción

O Departamento de Educación Plástica, Visual e Audiovisual considera que o alumnado consigue a promoción de curso cando:

- ✓ Acada os obxectivos mínimos marcados na programación didáctica
- ✓ Se valora positivamente e de forma continuada o progreso do alumno/a na materia ao longo do curso escolar.
- ✓ Se valora positivamente a súa actitude en canto a estudo, atención traballo, etc.
- ✓ Se valora positivamente o grado de consecución das competencias básicas

8. Indicadores de logro para avaliar o proceso de ensino e a práctica docente

A avaliación da práctica docente debe enfocarse polo menos con relación á programación, ao desenvolvemento e á avaliación. Inclúese a continuación un modelo, a modo de exemplo de ficha de autoavaliación da práctica docente:

MATERIA:		CLASE:
PROGRAMACIÓN		
INDICADORES DE LOGRO	**Puntuación** de 1 a 10	**Observacións**
Os obxectivos didácticos formuláronse en función dos estándares de aprendizaxe avaliables que concretan os criterios de avaliación.		
A selección e temporalización de contidos e actividades foi axustada.		
A programación facilitou a flexibilidade das clases, para axustarse as necesidades e interese dos alumnos o máis posible.		
Os criterios de avaliación e cualificación foron claros e coñecidos polo alumnado, e permitiron facer un seguimento do progreso do alumnado.		
A programación realizouse en coordinación co resto do profesorado.		
DESENROLO		
Antes de iniciar unha actividade, fíxose unha introdución sobre o tema para motivar ao alumnado e saber os seus coñecementos previos.		
Antes de iniciar unha actividade, expúxose e xustificado o plan de traballo (importancia, utilidade, etc.), e foron informados sobre os criterios de avaliación		
Os contidos e actividades relacionáronse cos intereses dos alumnos, e construíronse sobre os seus coñecementos previos..		
Ofreceuse aos alumnos un mapa conceptual do tema, para que sempre estean orientados no proceso de aprendizaxe.		
As actividades propostas foron variadas na súa tipoloxía e tipo de agrupamentos, e favoreceron a adquisición das competencias crave.		
A distribución do tempo no aula é adecuada.		
Utilizáronse recursos variados (audiovisuais, informáticos, etc.).		
Facilitáronse estratexias para comprobar que os alumnos entenden e que, no seu caso, saiban pedir aclaracións.		
Facilitáronse aos alumnos estratexias de aprendizaxe: lectura comprensiva, como buscar información, como redactar e organizar un traballo, etc.		

Favoreceuse a elaboración conxunta de normas de funcionamento no aula		
As actividades grupais foron suficientes e significativas.		
O ambiente da clase foi adecuado e produtivo.		
Proporcionouse ao alumno información sobre o seu progreso.		
Proporcionáronse actividades alternativas cando o obxectivo non se alcanzou en primeira instancia.		
Houbo coordinación con outros profesores		
AVALIACIÓN		
Realizouse unha avaliación inicial para axustar a programación á situación real de aprendizaxe.		
Utilizáronse de xeito sistemático distintos procedementos e instrumentos de avaliación, que permitiron evaluar contidos, procedementos e actitudes.		
Os alumnos dispuxeron de ferramentas de autocorrección, autoevaluación e coevaluación.		
Proporcionáronse actividades e procedementos para recuperar a materia, tanto a alumnos con algunha avaliación suspensa, ou coa materia pendíante do curso anterior, ou na avaliación final ordinaria.		
Os criterios de cualificación propostos foron axustados e rigorosos		
Os pais foron adecuadamente informados sobre o proceso de avaliación: criterios de cualificación e promoción, etc.		

Tamén é interesante proporcionar ao alumnado unha vía para que poidan manifestar o seu criterio sobre algúns aspectos fundamentais da materia. Para iso, pode utilizarse unha sesión na que se intercambien opinións, ou ben pasar unha sinxela enquisa anónima, para que os alumnos poidan expresarse con total liberdade.

Test de Avaliación da Práctica Docente entre o alumnado

9. Organización das actividades de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes

O alumnado que non houbese superado positivamente a materia no curso anteriór deberá realizar unha serie de actividades e probas programadas dende o Departamento de Plástica para a recuperación da materia. Estas realizaranse ao longo do novo curso académico dentro dunhas datas preestablecidas e seguindo os mesmos criterios de avaliación e cualificación do curso no que resultou coa materia suspensa.

Se elaborará un programa de reforzo para cada un dos alumnos coa materia pendente e que houbesen promocionado a cursos superiores, tendo en conta ademais das dificultades de aprendizaxe, calquera outra que houbese intervido para a non superación da materia.

A mediados de Outubro, o Departamento informará ao alumnado e as súas familias sobre o contido, metodoloxía e temporalización das tarefas de dito plan.

Dito plan será avaliado segundo os criterios de avaliación establecidos previamente e comunicados ao alumno e as súas familias. O seguimento da recuperación farase ao longo do curso e para a súa cualificación positiva é condición indispensable entregar realizados todos os traballos e láminas.

10. Deseño da avaliación inicial e medias individuais ou colectivas que se poidan adoptar como consecuancia dos seus resultados

Farase unha avaliación inicial nas primeiras semanas do curso que consistirá en:

- Análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior e dos informes facilitados polo Departamento de Orientación. Tamén se terán en conta as conclusións ás que chegue a xunta avaliadora nas avaliacións iniciais.
- Detección das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso anterior e a súa correspondencia coa falta do desenvolvemento das competencias clave.
- Coñecemento personalizado do alumnado. Realizarase para isto unha proba escrita coa que se pretende obter información sobre os coñecementos previos do alumnado na materia e o grao de desenvolvemento das competencias clave.

Deseño da avaliación inicial.

Unha posible proposta de coñecementos previos a analizar son:

- Coñecemento e práctica de instrumentos elementais de debuxo.
- Conceptos básicos sobre la definición de formas xeométricas
- Coñecemento e manexo de soportes de maior uso e aplicación
- Nocions básicas sobre a cor, gamas, mesturas de cores primarias e secundarias, expresividade.
- Aspectos básicos sobre a observación e percepción de manifestacións artísticas e plásticas da nosa cultura.

Convén avaliar:

- A capacidade dos alumno/as para establecer un proceso de traballo, que lles permita realizar tarefas de análise e síntese das linguaxes visuais ou plásticos.
- O coñecemento abstracto e a súa aplicación como apoio na realización de actividades de aprendizaxe.
- A capacidade dos alumno/as para resolver, de forma diferente, autónoma e persoal, as situacións ou actividades prantexadas
- A correcta execución dos traballos, tanto no plano conceptual como material, utilizando correctamente os instrumentos, técnicas e métodos necesarios.

interés, esforzo e dedicación dos alumno/as na realización das actividades será, asimesmo, valorado.

En base aos resultados obtidos se adecuarán as ensinanzas da materia ao alumnado para así facilitar a progresión satisfactoria do seu proceso de aprendizaxe.

Tomaranse decisións personalizadas sobre todo respecto a alumnos/as con necesidades especiais que serán remitidos, sempre que sexa posible, a grupos de apoio ou agrupamentos, deste modo ao ser poucos os/as alumnos/as por aula, poderase utilizar unha metodoloxía individualizada.

Ao alumnado con problemas graves de aprendizaxe faráselle unha ACS. Elaborarase material adaptado ao nivel da ACS que será o que este alumnado empregue tanto nas clases ordinarias como nas clases de apoio co profesional terapéutico.

Se tivésemos alumnado con altas capacidades, daráselle material de ampliación co que poida desenvolvelas.

11. Medidas de atención á diversidade

Para atender a tanta diversidade, a educación é un instrumento de promoción e desenvolvemento e non de clasificación. Así se formula a necesidade de realizar adaptacións en función das peculiaridades individuais de cada alumno ou alumna.

As medidas de atención á diversidade que adoptaremos na nosa aula serán de dous tipos:

Adaptacións non significativas

- **Reforzo educativo.**

Medida de carácter ordinario que implica a modificación dos elementos non prescritivos do currículo. Medidas a adoptar.

- **Respecto á Opcionalidade e Organización dos contidos**

Declinándose polo tratamento máis profundo duns contidos en detrimento doutros en función das características, preferencias e necesidades dos/ás alumnos/ás.

- **Respecto á metodoloxía**

Algunhas das estratexias seguidas poden ser:

- Adecuar a linguaxe ao nivel de comprensión do alumnado.
- Emprego de estratexias pedagóxicas variadas: Apoio verbal, visual, manual; División do movemento en secuencias; Tempo adecuado entre explicación e execución. Simplificar as percepcións: de traxectorias, velocidades, dimensións, texturas, alturas, distancias, posturas corporais e a súa orientación e reducir os temores.
- Simplificación das probas e traballos prácticos.

- **Respecto ás actividades de ensino - aprendizaxe**

Motivar ao alumno/a cara ao tipo concreto de actividades. Buscar actividades alternativas: con diferentes graos de dificultade e niveis de execución; con regras adaptadas; con roles diferentes; actividades de libre elección. Variar as execucións: modificando os materiais, os obxectivos, os espazos, os participantes e as súas relacións, as regras, os tempos e modos de intervención.

- **Respecto aos materiais didácticos**

Variar o medio de aprendizaxe: Variación dos enxeños, grupos e espazos; Utilización de material que permita a creatividade; Eliminar as fontes de distracción.

- **Respecto aos agrupamentos**

  Agrupamentos flexibles: grupos de nivel ou por parellas para tarefas centradas no mecanismo de execución; grupos variados para actividades máis creativas e actividades en grande grupo para execucións individuais.

- **Respecto á avaliación:**

  Coidarase que sexa o máis personalizada posible**,** adaptada en todo caso ás características e necesidades do alumno/a.

Adaptacións significativas

- **Adaptación curricular.**

Medida extraordinaria que implica a modificación dos elementos prescritivos do currículo, partindo do nivel de competencia curricular do alumno/a, **e tenderá a que este alcance os obxectivos xerais de etapa e as competencias básicas**.

- **Alumnos hiperactivos ou con défice de atención.**

Contemplar os protocolo específicos para alumnado con TDH e TDA e coidar que este alumnado establezca tempos de atención curtos, que realice pouco traballo moi frecuentemente, centrar a recuperación naqueles aspectos específicos alterados e estimular a súa motivación facendo que comprobe a súa propia melloría.

- **Alumnos con escoliose (en control)**

En función dos graos de lesión, propoñerlle actividades simétricas e actividades de reforzo (concienciación, flexibilidade).

12. Concreción dos elementos transversais que se traballarán no curso que corresponda.

Educación en valores

O ensino da «Educación Plástica Visual e Audiovisual» debe potenciar certas actitudes e hábitos de traballo que axuden ao alumno a apreciar o propósito da materia, a ter confianza na súa habilidade para abordala satisfactoriamente e a desenvolverse noutras dimensións humanas: autonomía persoal, relación interpersoal, etc. Concrétanse cinco valores fundamentais para esta etapa educativa. Son os seguintes:

Respecto

- A un mesmo: autoestima, dignidade, esforzo persoal, honestidade, proxecto de vida.
- Aos demais: temos o deber de empatizar, escoitar activamente, dialogar e resolver conflitos.
- Ás culturas: ideas, linguas, costumes, patrimonio.
- Aos animais: evitar o maltrato e o dano innecesario.
- Á natureza: evitar o deterioro medioambiental e a extinción de especies.

Responsabilidade

- Fronte ás tarefas persoais e de grupo: esforzo, compromiso.
- Fronte ás normas sociais: fomentar o civismo e coñecer o alcance de concepto de cidadanía.
- Fronte aos conflitos e dilemas morais: información fiable, sentido crítico e posicionamento ante estes temas.
- Fronte ao consumismo: consumo responsable e racional.
- Desenvolvemento sostible, ética ecolóxica e globalizada.

Xustiza

- Dereito á igualdade, con especial referencia:
  - Á igualdade efectiva entre homes e mulleres
  - Á prevención da violencia de xénero
  - Aos valores inherentes ao principio de igualdade de trato e non discriminación por calquera condición ou circunstancia persoal ou social.
- Dereito á alimentación.
- Dereito á saúde.
- Dereito á educación.
- Dereito á paz, mediante o fomento da aprendizaxe da prevención e resolución pacífica de conflitos en todolos ámbitos da vida persoal, familiar e social.
- Dereito á xustiza internacional, baseado nos valores que sustentan a liberdade, a igualdade, o pluralismo político, a paz, a democracia, o respecto aos dereitos humanos e o rexeitamento á violencia terrorista, a pluralidade, o respecto ao Estado de dereito e a prevención do terrorismo e de calquera tipo de violencia.

Solidariedade

- Coas persoas próximas que se senten fráxiles e indefensas ante a súa día a día.
- Coas persoas que padecen unha enfermidade grave ou limitación dalgún tipo.
- Cos inmigrantes, refuxiados e desprazados.
- Coas vítimas do desequilibrio económico mundial.
- Coas vítimas de conflitos armados.
- Coas vítimas de desastres naturais.

Creatividade

- O impulso de buscar alternativas para obter solucións.
- A confianza en que é posible mellorar as situacións difíciles, os conflitos, etc.

Contidos comúns transversais entre os distintos departamentos do Centro

Ademais dos elementos transversais de carácter instrumental que vimos de mencionar, desde «Educación Plástica Visual e Audiovisual» trataranse outros contidos transversais e comúns, que deben afrontarse en todas as materias.
A presenza dos **ensinos transversais** na materia de Educación Plástica e Visual exprésase por medio de diferentes momentos do proceso de aprendizaxe:

Educación moral e cívica

- Actuación en situacións cotiás de acordo con modos propios da actividade plástica, como a exploración sistemática de alternativas, a precisión na linguaxe, a flexibilidade para modificar o punto de vista ou a perseveranza na procura de solucións.
- O respecto e a valoración dos traballos plásticos provenientes doutras épocas e culturas.
- A gran variedade de opcións na representación das formas e os diferentes estilos implican a aceptación doutros puntos de vista desde o respecto.

Educación para a paz

- Recoñecemento da realidade como diversa e susceptible de ser interpretada desde puntos de vista contrapostos e complementarios.
- Flexibilidade para modificar o propio punto de vista na interpretación do traballo plástico.
- Recoñecemento e valoración das propias habilidades plásticas para afrontar as situacións que requiran o seu emprego.
- Valoración do traballo en equipo como o xeito máis eficaz para realizar determinadas actividades.

Educación do consumidor

- Débese fomentar o coidado e mantemento do material de debuxo xeométrico, pois gran parte do mesmo debería durar ao longo de todo o ensino secundario.
- Hábitos de conservación do material axudan a mellorar a educación do consumidor.

Educación para a igualdade entre sexos

- Recoñecemento da capacidade de cada un dos compañeiros e compañeiras para desempeñar tarefas comúns.
- Predisposición ao traballo en grupo, facilitando agrupamentos heteroxéneos desde a perspectiva de xénero.

- O estudo do escaso número de artistas femininas coñecidas ao longo da historia.
- Respecto da educación non sexista é necesario fuxir, na presentación das actividades e situacións a analizar, dos tópicos tradicionalmente relacionados cos dous sexos.
- Ter en conta as diversas motivacións dos alumnos e alumnas, así como o seu desenvolvemento intelectual, mesturando as situacións de carácter investigador con outras máis creativas.

Educación vial

- O uso das formas xeométricas planas é unha constante no deseño de sinais indicativas de todo tipo. O uso, coñecemento e respecto dos sinais contribúe ao desenvolvemento da educación vial.
- Non todos os temas transversais pódense traballar coa mesma profundidade desde a materia de Educación Plástica Visual e Audiovisual, pero débese realizar un esforzo para conseguir que todos se traten o máis adecuadamente posible e en especial os temas relacionados coa arte.
- Por outra banda, o desenvolvemento de actitudes abertas cara ás opinións dos outros, o gusto pola precisión e o rigor, o fomento da presentación e a orde na realización de tarefas, a puntualidade axudan a conseguir os hábitos necesarios para vivir nunha sociedade pluralista e democrática. A súa práctica cotiá no aula contribúe a que os alumnos adquiran e desenvolvan estes valores.

Espírito Emprendedor

Ademais, prestarase atención ao desenvolvemento de habilidades que estimulen a adquisición e desenvolvemento do **espírito emprendedor**, a partir de aptitudes como a creatividade, a autonomía, a iniciativa, o traballo en equipo, a confianza nun mesmo, a capacidade de comunicación, a adaptabilidade, a observación e a análise, a capacidade de síntese, a visión emprendedora e o sentido crítico. Con este fin, propoñeranse actividades que axuden a:

- Adquirir estratexias que axuden a resolver problemas: identificar os datos e interpretalos, recoñecer que datos faltan para poder resolver o problema, identificar a pregunta e analizar que é o que se nos pregunta.
- Desenvolver exercicios de creatividade colectiva entre os alumnos que axuden a resolver unha necesidade cotiá.
- Ter iniciativa persoal e tomar decisións desde o seu espírito crítico.
- Aprender a equivocarse e ofrecer as súas propias respostas.
- Traballar en equipo, negociar, cooperar e construír acordos.
- Desenvolver habilidades cognitivas (expresión e comunicación oral, escrita e plástica; aplicación de recursos TIC no aula, etc.) e sociais (comunicación; cooperación; capacidade de relación coa contorna; empatía; habilidades directivas; capacidade de planificación; toma de decisións e asunción de responsabilidades; capacidade organizativa, etc.)

13. Actividades complementarias programadas

No momento no que se realiza esta programación didáctica entendese que as actividades extraescolares e complementarias do departamento de Educación Plástica, Visual e Audiovisual van a estar restrinxidas debido ás medidas sanitarias derivadas da pandemia pola COVID-19.

Actividades complementarias

Considéranse actividades complementarias as planificadas polos docentes que utilicen espazos ou recursos diferentes ao resto de actividades ordinarias do área, aínda que precisen tempo adicional do horario non lectivo para a súa realización. Serán avaliables a efectos académicos e obrigatorios tanto para os profesores como para os alumnos.

Para o alumnado, terán carácter voluntario aquelas que se realicen fora do centro ou precisen achegas económicas das familias, nese caso garantirase a atención educativa dos que non participen nas mesmas. Entre os propósitos que perseguen este tipo de actividades destacan:

- Completar a formación que reciben os alumnos nas actividades curriculares.
- Mellorar as relacións entre alumnos e axudarlles a adquirir habilidades sociais e de comunicación.
- Permitir a apertura do alumnado cara á contorna física e cultural que lle rodea.
- Contribuír ao desenvolvemento de valores e actitudes adecuadas relacionadas coa interacción e o respecto cara aos demais, e o coidado do patrimonio natural e cultural.
- Desenvolver a capacidade de participación nas actividades relacionadas coa contorna natural, social e cultural.
- Estimular o desexo de investigar e saber.
- Favorecer a sensibilidade, a curiosidade e a creatividade do alumno.
- Espertar o sentido da responsabilidade nas actividades nas que se integren e realicen.

Entre elas, contemplamos :

- Saídas a debuxar do natural nas áreas de espallamento próximas o I.E.S. nº 1 de Estrada.
- Realización de murais dentro do perímetro do centro.
- Participación en diversos concursos que se ofertan ao alumnado de secundaria ao longo do curso.
- Colaboración do departamento coas actividades propostas dende os departamentos de Extraescolares e Normalización Lingüística, así como unha

colaboración estreita coas actividades da Biblioteca do Centro.

- En colaboración coa materia de Paisaxe e Sustentabilidade propoñemos saídas, rutas de sendeirismo e excursións dentro do ámbito do PLAN PROXECTA e colaboración co PROXETOTERRA.

Actividades extraescolares

- Visitas guiadas a algunhas das exposicións a realizar durante o curso tanto ó Auditorio de Galicia como ó Centro Galego de arte Contemporánea, en Santiago de Compostela ou o MARCO en Vigo así como a calquera outra que poda resultar interesante e da que por agora non se ten noticia
- Viaxe a Madrid co alumnado da optativa de Plástica en 4º ESO, ida e volta en avión no mesmo día, para visitar o Museo do Prado, o Centro de Arte Reina Sofía e algunha outra exposición temporal na cidade.
- Colaboración na elaboración da Revista Viva do centro.
- Un ano mais imos propoñer para todos os cursos un taller de artes plásticas no horario dos recreos. O desenvolvemento da actividade dependerá do grado de aceptación da proposta entre o alumnado.

14. Mecanismos de revisión, de avaliación e de modificación das programacións didácticas en relación cos resultados académicos e procesos de mellora

Unha vez levada a cabo a programación didáctica, valoramos a súa posta en práctica. Para iso se utilizará un instrumento no que se recollen criterios como:

- Adecuación ao alumno e contexto
- Validez con respecto ao currículo
- Viabilidade na súa consecución consecución e
- Utilidade ou coherencia.

ADECUACIÓN DA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA		RESULTADOS ACADÉMICOS	PROPOSTAS DE MELLORA
Preparación da clase e materiais didácticos	Hai coherencia entre o programado e o desenvolvemento das clases		
	Existe unha distribución temporal equilibrada		
	Adecúase o desenvolvemento da clase ás características do grupo		
Utilización dunha metodoloxía adecuada	Téñense en conta aprendizaxes significativas		
	Considérase a interdisciplinariedad (en actividades, tratamento de contidos , etc.)		
	A metodoloxía fomenta a motivación e o desenvolvemento dos alumnos/as		
	A metodoloxía inclúe o traballo de competencias e intelixencias múltiples		
Regularización da práctica docente	Grado de seguimiento dos alumnos		
	Validez dos recursos utilizados en clase para a aprendizaxe		
	Criterios de promoción acordados entre profesores		
Avaliación das aprendizaxes e información que dos	Os estándares de aprendizaxe evaluables están vinculados ás competencias, os contidos e os criterios de avaliación.		
	Os instrumentos de avaliación permiten rexistrar numerosas		

mesmos proporciónase ao alumnadoe ás familias	variables da aprendizaxe		
	Os criterios de cualificación están axustados á tipoloxía das actividades planificadas		
	Os criterios de avaliación foron dados a coñecer aos\/as alumnos/as e a as súas familias		

Finalmente, redactarase unha MEMORIA FINAL que reflicta as conclusións obtidas e que serán consideradas para realizar a proposta de mellora da Programación Didáctica do curso seguinte.

Programación didáctica elaborada polo Xefe de Departamento e único profesor docente da materia de Educación Plástica, Visual e Audiovisual do IES Nº 1 da Estrada

5 de Setembro, 2022

Alejandro Sanmartín Enríquez